

EIROPAS PARLAMENTS

2009 - 2014

Sesijas dokuments

A7-0251/2013

26.8.2013

ZIŅOJUMS

par stāvokli saistībā ar nepavadītiem nepilngadīgiem ES
(2012/2263(INI))

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

Referente: *Nathalie Griesbeck*

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	3
ATTĪSTĪBAS KOMITEJAS ATZINUMS.....	14
SIEVIEŠU TIESĪBU UN DZIMUMU LĪDZTIESĪBAS KOMITEJAS ATZINUMS.....	17
KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS	22

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par stāvokli saistībā ar nepavadītiem nepilngadīgiem ES (2012/2263(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību un īpaši tā 3. pantu,
- ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un īpaši tā 67. un 79. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas noteikumus, jo īpaši tās 24. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību konvenciju un tās protokolus,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas lēmumus un judikatūru,
- ņemot vērā Komisijas 2010. gada 6. maija paziņojumu Eiropas Parlamentam „Rīcības plāns par nepavadītiem nepilngadīgiem (2010.–2014. gads)” (COM(2010)0213),
- ņemot vērā Komisijas 2012. gada 28. septembra ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei „Vidusposma ziņojums: Rīcības plāna par nepavadītiem nepilngadīgiem īstenošana” (COM(2012)0554),
- ņemot vērā Komisijas 2010. gada 20. aprīļa paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai „Stokholmas programmas īstenošanas rīcības plāns” (COM(2010)0171),
- ņemot vērā tā 2009. gada 25. novembra rezolūciju par Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei „Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa pilsoņu interesēs — Stokholmas programma”¹,
- ņemot vērā ES pamatnostādnes par vardarbību pret sievietēm un sieviešu visāda veida diskriminācijas apkarošanu,
- ņemot vērā 2010. gada 3. jūnijā Padomes 3018. sanāksmē „Tieslietas un iekšlietas” pieņemtos secinājumus par nepavadītiem nepilngadīgajiem,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Direktīvu 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI²,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 5. aprīļa Direktīvu 2011/36/ES par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību, un ar kuru

¹ OV C 285 E, 21.10.2010, 12. lpp.

² OV L 315, 14.11.2012., 57. lpp.

aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2002/629/TI¹, un Komisijas paziņojumu „ES stratēģija cilvēku tirdzniecības izskaušanai 2012.–2016. gadā”,

- ņemot vērā direktīvas par patvērumu, jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 13. decembra Direktīvu 2011/95/ES par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu², un Padomes 2003. gada 27. janvāra direktīvu 2003/9/EK, ar ko nosaka obligātos standartus patvēruma meklētāju uzņemšanai³, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra Direktīvu 2008/115/EK par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi⁴,
- ņemot vērā Komisijas priekšlikumus par kopējās Eiropas patvēruma sistēmas (*CEAS*) instrumentu reformu, jo īpaši grozīto priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko nosaka standartus patvēruma meklētāju uzņemšanai (pārstrādātā redakcija) (COM(2011)0320), grozīto priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (pārstrādātā redakcija) (COM(2011)0319), kā arī priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kurš iesniegts kādā no dalībvalstīm (pārstrādātā redakcija) (COM(2008)0820),
- ņemot vērā Padomes 2003. gada 22. septembra Direktīvu 2003/86/EK par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanās⁵,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. jūlija Regulu (EK) Nr. 862/2007 par Kopienas statistiku attiecībā uz migrāciju un starptautisko aizsardzību⁶,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 20. jūnija Lēmumu Nr. 779/2007/EK, ar ko laikposmam no 2007. gada līdz 2013. gadam kā daļu no Vispārējās programmas „Pamattiesības un tiesiskums” izveido īpašu programmu, lai novērstu un apkarotu vardarbību pret bērniem, jauniešiem un sievietēm un lai aizsargātu cietušos un riska grupas (programma *Daphne III*)⁷,
- ņemot vērā Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei „ES atpakaļuzņemšanas nolīgumu izvērtēšana” (COM(2011)0076),
- ņemot vērā Eiropas Padomes ieguldījumu, jo īpaši tās Parlamentārās asamblejas rezolūciju 1810 (2011) par „problēmām, kas saistītas ar nepavadītu bērnu ierašanos, uzturēšanos un atgriešanu Eiropā”, tās Ministru komitejas ieteikumu dalībvalstīm par

¹ OV L 101, 15.4.2011., 1. lpp.

² OV L 337, 20.12.2011., 9. lpp.

³ OV L 31, 6.2.2003., 18. lpp.

⁴ OV L 348, 24.12.2008., 98. lpp.

⁵ OV L 251, 3.10.2003., 12. lpp.

⁶ OV L 199, 31.7.2007., 23. lpp.

⁷ OV L 173, 3.7.2007., 19. lpp.

nepavadītu nepilngadīgu migrantu dzīves plāniem (CM/Rec(2007)9) un Ministru komitejas Divdesmit pamatnostādnes par piespiedu izraidīšanu (CM(2005)40),

- ņemot vērā starptautiskos instrumentus bērnu tiesību jomā, jo īpaši Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par bērna tiesībām, sevišķi tās 3. pantu, un ANO Bērnu tiesību komitejas vispārīgos norādījumus, jo īpaši Vispārīgo norādījumu Nr. 6 (2005) attiecībā uz izturēšanos pret nepavadītiem bērniem un atšķirtiem bērniem ārpus viņu izcelsmes valsts,
  - ņemot vērā ANO augstā komisāra bēgļu jautājumos 1997. gadā publicētās Pamatnostādnes par piemērojamo politiku un procedūrām, ja nepavadīti bērni meklē patvērumu,
  - ņemot vērā ANO Sieviešu diskriminācijas izskaušanas komitejas 1992. gadā pieņemto Vispārējo ieteikumu Nr. 19,
  - ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas 1993. gada decembrī pieņemto Deklarāciju par vardarbības pret sievietēm izskaušanu — pirmo starptautiska mēroga cilvēktiesību instrumentu, kas attiecas vienīgi uz vardarbību pret sievietēm,
  - ņemot vērā Protokolu par cilvēku, it īpaši sieviešu un bērnu, tirdzniecības novēršanu, apkarošanu un sodīšanu, kas papildina Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju pret starptautisko organizēto noziedzību,
  - ņemot vērā Reglamenta 48. pantu,
  - ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu un Attīstības komitejas un Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejas atzinumus (A7-0251/2013),
- A. tā kā katru gadu tūkstošiem bērnu, kas nāk no trešām valstīm vai ir bezvalstnieki un jaunāki par 18 gadiem, vieni paši ierodas Eiropas teritorijā vai pēc savas ierašanās tur paliek vieni;
- B. tā kā nepārtrauktie konflikti dažādās pasaules daļās un pašreizējā globālā ekonomikas krīze rada lielāku nepavadītu nepilngadīgo skaitu;
- C. tā kā nepavadītu nepilngadīgo ierašanās iemesli ir dažādi — kari, vardarbība, viņu pamattiesību pārkāpumi, vēlme apvienoties ar ģimenes locekļiem, dabas katastrofas, nabadzība, cilvēku tirdzniecība, izmantošana utt.;
- D. tā kā īpaša uzmanība būtu jāvelta nepavadītiem bērniem, kas cietuši no cilvēku tirdzniecības, jo viņiem to sevišķās neaizsargātības dēļ ir vajadzīga īpaša palīdzība un atbalsts;
- E. tā kā daudzi nepilngadīgie ierodas ES, bēgot no piespiedu laulībām, un tā kā ES ir jādara vairāk, lai apkarotu šo parādību;
- F. tā kā šie nepilngadīgie pēc būtības ir ļoti neaizsargāti un ir jānodrošina viņu pamattiesību ievērošana;

- G. tā kā saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienību, ES Pamattiesību hartu un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par bērna tiesībām Eiropas Savienībai un dalībvalstīm ir pienākums aizsargāt bērnu tiesības;
- H. tā kā Stokholmas programma ir noteikusi nepavadītu nepilngadīgo aizsardzību par prioritāti; tā kā nepavadīti nepilngadīgajiem piedāvātā uzņemšana un aprūpe dažādās valstīs atšķiras un nepastāv līdzvērtīgs un efektīvs aizsardzības līmenis,
- I. tā kā ir jānodrošina dzimumu līdztiesība un vienlīdzīga nepavadītu migrantu meiteņu un zēnu cilvēktiesību aizsardzība un tā kā ir jāpievērš īpaša uzmanība meiteņu cilvēktiesību pārkāpumiem un pienācīga atbalsta un aizsardzības līdzekļu nodrošināšanai;
- J. tā kā patvēruma meklētāju apmešanās un uzņemšanas centros ir daudz pazudušu bērnu gadījumu,

Vispārēji ieteikumi

1. atgādina, ka nepavadīts nepilngadīgais, pirmkārt, ir bērns, kam, iespējams, draud briesmas, un ka bērnu aizsardzībai, nevis imigrācijas kontrolei jābūt valstu un Eiropas Savienības virzītājspēkam attiecībā uz nepavadītiem nepilngadīgajiem, tādējādi ievērojot bērna interešu pamatprincipu; atgādina, ka jebkura persona bez izņēmuma, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu, ir jāuzskata par bērnu un tādējādi par nepilngadīgo; norāda, ka nepavadīti nepilngadīgie, īpaši meitenes, ir pakļautas divkāršām problēmām un grūtībām salīdzinājumā ar citiem nepilngadīgajiem; konstatē, ka viņas ir vēl neaizsargātākas, jo viņu vajadzības atbilst citu nepilngadīgo vajadzībām un vienlaikus ir tādas pašas kā citiem bēgļiem, kuriem ir līdzīga pieredze; uzsver, ka meitenes un sievietes ir īpaši neaizsargātas pret viņu tiesību pārkāpumiem migrācijas procesa laikā un ka nepavadītas meitenes ir īpaši apdraudētas, jo bieži viņas ir galvenais seksuālas izmantošanas, ļaunprātīgas izmantošanas un vardarbības mērķis; norāda, ka iestādes Eiropas Savienībā bieži attiecas pret nepavadītiem nepilngadīgajiem kā pret likumpārkāpējiem, kuri nav ievērojuši imigrācijas likumus, nevis kā pret personām, kurām piemīt tiesības vecuma un īpašu apstākļu dēļ;
2. atgādina arī, ka tiesību aktos un judikatūrā nostiprinātajām bērnu interesēm jābūt svarīgākām par visiem citiem apsvērumiem visās ar viņiem saistītajās darbībās neatkarīgi no tā, vai tās veic publiskas vai privātas iestādes; prasa Komisijai sekmēt pienācīgu ES tiesību aktu īstenošanu bērna interesēs, cita starpā izstrādājot stratēģiskas pamatnostādnes un apmainoties ar paraugpraksi, kuras pamatā ir Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par bērna tiesībām (UNCRC) Vispārīgais norādījums Nr. 6 (2005) attiecībā uz izturēšanos pret nepavadītiem bērniem un atšķirtiem bērniem ārpus viņu izcelsmes valsts, un, balstoties uz rādītāju un kritēriju kopumu, izvērtēt bērna interešu jēdzienu; aicina Komisiju īstenot normatīvus un nenormatīvus pasākumus, lai nodrošinātu bērnu un nepavadītu nepilngadīgo pienācīgu aizsardzību, jo īpaši, uzlabojot metodes ilgtspējīgu risinājumu atrašanai;
3. stingri nosoda trūkumus nepavadītu nepilngadīgo aizsardzībā Eiropas Savienībā un šo nepilngadīgo uzņemšanas apstākļus, kas bieži vien ir nožēlojami, kā arī daudzos viņu pamattiesību pārkāpumus dažās dalībvalstīs;

4. uzsver Eiropas Savienības un dalībvalstu steidzamo nepieciešamību saskaņīgi risināt šo problēmu, lai aizsargātu nepavadītus nepilngadīgos, pilnībā ievērojot viņu pamattiesības; atzinīgi vērtē tās dalībvalstis, kuras ir pievienojušās Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par bērna tiesībām fakultatīvajam protokolam par juridiskās aizsardzības nodrošināšanu pret ļaunākajiem ekspluatācijas veidiem;
5. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas pieņemto rīcības plānu par nepavadītiem nepilngadīgajiem 2010.–2014. gadam; tomēr pauž nožēlu par to, ka Komisijas pieeja nav vairāk pamatota uz šo nepilngadīgo pamattiesību aizsardzību un atzīmē, ka esošie pasākumi nav pietiekami un vispusīgas nepavadītu nepilngadīgo aizsardzības nodrošināšanai nepieciešami vēl citi pasākumi; atgādina, ka viens no mērķiem, kas ietverts ES Rīcības plānā par nepavadītiem nepilngadīgajiem, ir ES un tās dalībvalstu uzdevums novērst migrācijas pamatcēloņus un risināt nepavadītu nepilngadīgo jautājumu, īstenojot sadarbību attīstības jomā, tādējādi palīdzot veidot drošu vidi, lai bērni varētu pieaugt savā izcelsmes valstī; uzsver nepieciešamību tālāk attīstīt ES politikas virzienu preventīvo aspektu attiecībā uz nepavadītiem nepilngadīgajiem, pievēršot lielāku uzmanību centieniem izskaust nabadzību, veselības un darba politikai, cilvēktiesībām un demokratizācijai, kā arī pēckonflikta atjaunošanas pasākumiem; uzskata — lai patiesi stiprinātu nepavadītu nepilngadīgo pamattiesības, ES ir jāveic plašāki pasākumi, nekā paredzēti Komisijas ierosinātajā rīcības plānā; īpaši uzsver nepieciešamību stiprināt likumīgā aizbildņa statusu ES un partnervalstīs un uzskata, ka ir ārkārtīgi svarīgi sadarbībā ar izcelsmes un tranzīvalstīm izstrādāt uzraudzības plānu, lai pārliecinātos par bērna pienācīgu aizsardzību pēc viņa atgriešanās izcelsmes valstī un reintegrācijas tajā;
6. pauž nožēlu par Eiropas noteikumu attiecībā uz nepavadītiem nepilngadīgajiem sadrumstalotību un pieprasa Komisijai izveidot rokasgrāmatu, kurā būtu apkopoti šie dažādie tiesiskie pamati un kas adresēta dalībvalstīm un visiem, kas ar to strādā, lai pastiprinātu nepavadītu nepilngadīgo aizsardzību un sekmētu, ka dalībvalstis to pareizi īsteno;
7. pauž nožēlu par uzticamu oficiālu statistikas datu trūkumu attiecībā uz nepavadītiem nepilngadīgajiem; prasa dalībvalstīm un Komisijai uzlabot statistikas datu vākšanu par nepavadītiem nepilngadīgajiem, ieskaitot statistiku par vecumu un dzimumu, uzlabot datu apkopošanas salīdzināmību ES dalībvalstu starpā, izveidot saskaņotu ziņu vākšanas metodi katrā dalībvalstī, vienlaikus nodrošinot personas datu aizsardzību, izmantojot platformas, kuras apvieno visus nepavadītu nepilngadīgo jautājumā iesaistītos dalībniekus un balstās un pieejamiem līdzekļiem, un valstu kontaktpunktu sarakstu, un labāk izmatot jau esošos rīkus statistikas datu vākšanai ES līmenī, tādus kā *Eurostat*, *Frontex*, Eiropas Patvēruma atbalsta birojs (*EASO*) un Eiropas Migrācijas tīkls; uzsver, ka šādu datu vākšanas mērķis ir panākt labāku situācijas izpratni, uzlabot nepavadītu nepilngadīgo aizsardzību un labāk apmierināt viņu vajadzības; aicina Komisiju, dalībvalstis, Eiropas Dzimumu līdztiesības institūtu (*EIGE*) un starptautiskās un nevalstiskās organizācijas pielikt papildu pūles, apkopojot, pārraugot un kopīgi izmantojot precīzus pēc dzimuma iedalītus datus, lai iegūtu vispusīgu pārskatu par nepavadītu nepilngadīgo skaitu, jo īpaši jaunu meiteņu skaitu, un noskaidrotu šīs grupas īpašās vajadzības ar mērķi sniegt viņām atbalstu un īstenot konkrētus pasākumus, lai risinātu šos jautājumus un apmainītos ar paraugpraksi situācijas uzlabošanai;

8. atgādina, ka ES un dalībvalstīm būtu vairāk jāsadarbojas ar izcelsmes un tranzīta trešām valstīm attiecībā uz nepavadītiem nepilngadīgajiem, viņu pamattiesību ievērošanu un tādiem jautājumiem kā ilgtspējīgu risinājumu noteikšana, ģimenes locekļu meklēšana, pārraudzīta atgriešanās un atpakaļuzņemšana gadījumos, kad tas ir bērna interesēs, ģimenes saišu atjaunošana un reintegrācija; aicina arī uzlabot sadarbību ar izcelsmes un tranzīta trešām valstīm attiecībā uz profilaksi un cīņu pret cilvēku tirdzniecību, jo īpaši bērnu tirdzniecību un nepilngadīgo izmantošanu, neregulāras imigrācijas novēršanu un citiem vardarbības pret sievietēm veidiem, piemēram, piespiedu laulībām, tostarp iekļaujot šos jautājumus Eiropas Savienības un tās dalībvalstu regulāru dialogu ietvaros un Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) darbības ietvaros; aicina Komisiju un dalībvalstis iekļaut bērnu aizsardzību un jautājumu par nepavadītiem nepilngadīgajiem attīstības un sadarbības politikas jomās; akcentē to, ka ir svarīgi saskaņoti attīstīt ES imigrācijas, patvēruma un bērnu tiesību politiku attiecībā uz nepilngadīgajiem gan ES, gan trešās valstīs, pienācīgi ņemot vērā tās ietekmi uz jaunattīstības valstīm; atgādina par Lisabonas līgumā noteikto pienākumu nodrošināt politikas saskaņotību; aicina Komisiju, dalībvalstis un trešās valstis veicināt sabiedrības izpratnes palielināšanas kampaņas nepavadītu nepilngadīgo izcelsmes, tranzīta un galamērķa valstīs par bērnu migrācijas riskiem, jo īpaši par nepilngadīgo izmantošanu un organizēto noziedzību; uzsver, ka personīgās un ģimenes vēstures izmeklēšana ir ļoti svarīga, lai noskaidrotu nepilngadīgo izcelsmes apstākļus un izstrādātu viņiem piemērotus plānus integrācijai uzņēmējā valstī vai reintegrācijas izcelsmes valstī;
9. atgādina, ka vispirms ir jācīnās pret cilvēku tirdzniecību, tāpēc ka nepilngadīgie un sevišķi meitenes ir īpaši neaizsargāti un pakļauti tirdzniecības, uz dzimumu pamatotas vardarbības un izmantošanas riskam, jo īpaši ekspluatācijai un seksuālai izmantošanai, un ļaunprātīgai izmantošanai; uzsver, ka jāīsteno efektīvi mehānismi, lai novērstu, identificētu, ziņotu, atsauktos, izmeklētu, izskatītu un uzraudzītu cilvēku tirdzniecības, darba un seksuālās izmantošanas un cita veida ļaunprātīgas izmantošanas gadījumus, un ka jāīsteno arī trešās valstīs, lai cīnītos pret tirdzniecības pamatcēloņiem; šajā saistībā aicina Komisiju un dalībvalstis pastiprināt modrību un efektīvi īstenot Direktīvu 2011/36/ES par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību, Direktīvu 2012/29/ES par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu un Direktīvu 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus; arī aicina dalībvalstis un ES stiprināt policijas un tiesu varas iestāžu sadarbību un sadarboties ar ES koordinātoru cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā, lai noteiktu potenciālos upurus, vērstu sabiedrības uzmanību un apkarotu cilvēku tirdzniecību; visbeidzot, atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemta ES Stratēģija cilvēku tirdzniecības izskaušanai 2012.–2016. gadā, jo īpaši noteikumi par finansējuma piešķiršanu pamatnostādņu izstrādāšanai par bērnu aizsardzības sistēmām un labas prakses apmaiņai; atgādina dalībvalstīm par Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par bērna tiesībām 11. pantu, kurā tiek pausts aicinājums valstīm īstenot pasākumus cīņai pret nelikumīgu bērnu pārvietošanu; aicina dalībvalstis sadarboties ar trešām valstīm, lai risinātu augošo bērnu kontrabandas problēmu; prasa dalībvalstīm saukt pie atbildības kontrabandistus, ciktāl iespējams, piemērojot piemērotas un samērīgas sankcijas; pauž bažas par daudzu nepavadītu nepilngadīgo situāciju, kuri slēpjas ES un ir īpaši neaizsargāti pret ekspluatāciju un ļaunprātīgu izmantošanu; aicina dalībvalstu iestādes un pilsoniskās sabiedrības

organizācijas kopīgi strādāt un veikt nepieciešamos pasākumus viņu aizsardzības un cieņas nodrošināšanai;

10. pauž nožēlu, ka bērnu aizsardzība ilgstoši saņem nepietiekamu finansējumu salīdzinājumā ar citām humānajām jomām; aicina Eiropas Komisiju īpaši ņemt vērā nepavadītus nepilngadīgos Eiropas Patvēruma un migrācijas fondā, tostarp saistībā ar pozīcijām, kas paredzētas bēgļiem, ārējām robežām un atgriešanai, kā arī Eiropas Sociālajā fondā, jo īpaši lai atbalstītu skartos reģionus; uzskata, ka pienācīgs ilgtermiņa finansējums jo īpaši jānodrošina programmām, kuru mērķis ir nepavadītu nepilngadīgo identifikācija, pienācīga uzņemšana, aizsardzība, juridisku aizbildņu iecelšana, ģimenes locekļu meklēšana, pārcelšana un reintegrācija, kā arī robežsardzes darbinieku un iestāžu apmācība;

Stratēģiskas vadlīnijas

11. prasa Komisijai obligāto standartu veidā izstrādāt visām dalībvalstīm saistošas stratēģiskas vadlīnijas, kuru pamatā būtu jābūt dalībvalstu paraugpraksi un kurās būtu detalizēti aprakstīts katrs procesa posms, sākot ar nepilngadīgā ierašanos Eiropas teritorijā līdz pat ilgtspējīga risinājuma atrašanai, lai nodrošinātu pienācīgu nepilngadīgā aizsardzību; aicina dalībvalstis, balstoties uz šīm stratēģiskajām vadlīnijām, pieņemt valsts stratēģiju attiecībā uz nepavadītiem nepilngadīgajiem un izveidot valsts kontaktpunktu, kas būtu atbildīgs par šo pasākumu un rīcību īstenošanas koordinēšanu; aicina Komisiju uzraudzīt situāciju un rīcību, ko veic dalībvalstīs, sadarbībā ar pastāvošo ekspertu grupu un iesniegt gada ziņojumu Parlamentam un Padomei;
12. atgādina, ka nevienam bērnam nedrīkst liegt pieeju ES teritorijai, un pieprasa, ka dalībvalstīm ir jāievēro starptautiskās un Eiropas saistības, kuras ir piemērojamas, ja bērns atrodas šo valstu jurisdikcijā, bez jebkādiem patvaļīgiem ierobežojumiem; arī atgādina, ka nevienam bērnam nedrīkst izraidīt, izmantojot saīsinātu procedūru uz dalībvalsts robežas;
13. aicina dalībvalstis stingri ievērot pamata pienākumu nekad bez jebkādiem izņēmumiem neaizturēt nepilngadīgos; pauž nožēlu, ka grozītajā priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko nosaka standartus patvēruma meklētāju uzņemšanai, netika paredzēts aizliegums aizturēt nepavadītus nepilngadīgos patvēruma meklētājus, un mudina dalībvalstis ievērot direktīvā noteikto ārkārtas apstākļu kritēriju kopumu; ņemot vērā atbilstīgo tiesu praksi, aicina Komisiju rīkoties ļoti uzmanīgi, piemērojot ES tiesību aktu noteikumu par nepilngadīgo aizturēšanu; prasa dalībvalstīm ievietot nepilngadīgos īpašās bērniem paredzētās mājās, ņemot vērā viņu vecumu un dzimumu;
14. uzskata, ka katra dalībvalsts ir atbildīga par nepavadītu nepilngadīgo noteikšanu; prasa dalībvalstīm viņus tūlīt pēc ierašanās nekavējoties nosūtīt uz īpašiem sociāliem un izglītības dienestiem, kam, no vienas puses, jānovērtē katra nepilngadīgā atsevišķie apstākļi un īpašās aizsardzības vajadzības, jo īpaši viņa tautība, izglītība, etniskā, kultūras un lingvistiskā izcelsme un neaizsargātības pakāpe, un, no otras puses, viņam jāsniedz visas viņam nepieciešamās ziņas viņam saprotamā valodā un veidā, vajadzības gadījumā ar tulka palīdzību, par viņa tiesībām, aizsardzību, juridiskajām un palīdzības iespējām, kā arī procedūrām un to sekām; aicina dalībvalstis apmainīties ar paraugpraksi par bērniem draudzīgiem līdzekļiem, ar kuriem bērniem paskaidrot attiecīgās procedūras un viņu tiesības; šajā saistībā aicina dalībvalstis pievērst īpašu uzmanību un nodrošināt īpašus

pasākumus identifikācijas, uzņemšanas un aizsardzības ziņā tādiem nepavadītiem nepilngadīgajiem, kam ir nepieciešama īpaša aizsardzība, jo īpaši nepavadītiem nepilngadīgajiem, kas kļuvuši par cilvēku tirdzniecības upuriem, un sniegt viņiem nepieciešamo palīdzību un aizsardzību saskaņā ar Direktīvu 2011/36/ES;

15. pauž nožēlu par nepielāgotajām un agresīvajām medicīnas metodēm, ko dažās dalībvalstīs izmanto vecuma noteikšanai un kuras var radīt traumas, un atsevišķu metožu, pamatā ir kaulu brieduma vai zobu mineralizācijas noteikšana, pretrunīgo raksturu un lielo kļūdu iespējamību; aicina Komisiju iekļaut stratēģiskajās vadlīnijās vispārējos standartus, kas balstīti uz labu praksi, attiecībā uz novērtēšanas metodi, kurai vajadzētu sastāvēt no daudzdimensionālas un daudzdisciplīnu novērtēšanas, ko veic zinātniskā, drošā un bērna un dzimuma īpatnības ievērojošā un taisnīgā veidā, īpašu vērību veltot meitenēm, un ko veic neatkarīgi, kvalificēti speciālisti un eksperti; atgādina, ka vecuma novērtējums ir jāveic, pienācīgi ievērojot bērna tiesības un fizisko neaizskaramību, un cilvēka cieņu, un ka šaubu gadījumā vienmēr ticot nepilngadīgajam; arī atgādina, ka medicīniskās pārbaudes būtu jāveic tikai tad, kad ir izsmeltas visas citas vecuma novērtēšanas metodes, un ka jābūt iespējai pārsūdzēt šāda novērtējuma rezultātus; atzinīgi vērtē Eiropas Patvēruma atbalsta biroja (*EASO*) darbības šajā jomā, kuras būtu jāattiecina uz visiem nepilngadīgajiem;
16. pieprasa dalībvalstīm iecelt atbildīgo personu, kuras pienākums būtu, sākot no nepilngadīgā ierašanās teritorijā līdz ilgtspējīga risinājuma atrašanai, nodrošināt, ka tiek iecelts aizbildnis vai persona, kas ir atbildīga par to, lai pavadītu nepilngadīgo, palīdzētu viņam un pārstāvēt viņu visās procedūrās, un par to, lai ļautu nepilngadīgajam izmantot visas savas tiesības visās provedūrās, un prasa, lai nepilngadīgie tiktu nekavējoties informēti par personas iecelšanu, kura ir par viņiem atbildīga; turklāt pieprasa, lai šī persona būtu īpaši izglītota par problēmām, kas saistītas ar nepavadītiem nepilngadīgajiem, bērnu aizsardzību un bērnu tiesībām un patvēruma un migrācijas tiesībām, un lai tā rīkotos pilnīgi neatkarīgi; uzskata, ka šīs personas būtu regulāri un piemēroti jāapmāca un un regulāri un neatkarīgi jāpārrauga; prasa Komisijai iekļaut stratēģiskajās vadlīnijās uz paraugpraksi balstītus kopīgos standartus par šo personu pilnvarām, pienākumiem, kvalifikāciju, prasmēm un apmācību;
17. aicina dalībvalstis nodrošināt, ka amatpersonas, kuras, iespējams, nonāks saskarē ar nepavadītiem nepilngadīgajiem, tostarp tiem, kuri cietuši no cilvēku tirdzniecības, ir kvalificētas un apmācītas, lai spētu atklāt šādus gadījumus un pareizi tajos rīkoties, un nodrošināt tām pienācīgu apmācību par jautājumiem saistībā ar nepavadītu nepilngadīgo īpašajām vajadzībām un bērnu tiesībām, bērnu izturēšanos un psiholoģiju un patvēruma un migrācijas tiesībām; aicina dalībvalstis ieviest obligātas mācības, kurās būtu ņemts vērā dzimuma aspekts, personālam, kas uzņem nepavadītus nepilngadīgos patvēruma vietās, kā arī intervētājiem, lēmumu pieņēmējiem un nepavadītu nepilngadīgo likumīgajiem pārstāvjiem un nodrošināt, ka dalībvalstu policija un tiesu iestādes regulāri piedalās mācībās, kurās ņemts vērā dzimumu aspekts; uzsver, ka atbildīgajai personai ir jāinformē nepilngadīgais un jādod viņam vai viņai padomi, taču tie var tikai papildināt juridiskās konsultācijas un nevar tās aizstāt; norāda — neatkarīgi no bērna valstspiederības un no tā, vai šī valstspiederība tiek atzīta, dalībvalstij, kurā nepilngadīgais bērns ir nonācis, ir jārīkojas kā bērna aizbildnei un jānodrošina maksimāla aizsardzība;

18. lai ES teritorijā nepavadītu nepilngadīgo aizsardzībai nodrošinātu konsekvenci un standartu vienotību, aicina dalībvalstis nepavadītiem nepilngadīgajiem neatkarīgi no viņu statusa nodrošināt pienācīgu aizsardzību un tādus pašus apstākļus kā bērniem, kuru izcelsmes valsts ir uzņēmēja valsts:

piekļuvi piemērotai izmitināšanai — izmitināšanā vienmēr būtu jāiekļauj pamēroti sanitārie apstākļi, nepavadītus nepilngadīgos nekādā gadījumā nedrīkst izmitināt slēgtā centrā, un pirmajās dienās viņiem būtu jānodrošina uzņemšana specializētā nepavadītiem nepilngadīgajiem paredzētā centrā; pēc šā pirmā posma būtu jāseko stabilākai izmitināšanai, nepavadīti nepilngadīgie būtu vienmēr jānošķir no pieaugušajiem; izmitināšanas centram būtu jāatbilst nepilngadīgo vajadzībām, un tam jābūt piemēroti aprīkotam, izmitināšana audžuģimenēs un „dzīves vienībās”, kā arī dzīvošanas kopā ar radniecīgiem nepilngadīgajiem vai citiem nepilngadīgajiem, kuri ir tuvi nepavadītajam nepilngadīgajam, būtu jāiedrošina piemērotā brīdī un tad, kad nepilngadīgais to vēlas;

pienācīga materiālā, juridiskā un psiholoģiskā aprūpe jānodrošina viņiem no brīža, kad viņus identificē kā nepavadītus nepilngadīgos;

tiesības uz izglītību, arodmācībām, kā arī sociāli izglītojošām konsultācijām, nodrošinot tūlītēju piekļuvi tām; būtu nekavējoties jānodrošina iespēja apmeklēt skolu uzņēmējā valstī; turklāt būtu vajadzības gadījumā jānodrošina nepavadītiem nepilngadīgajiem bezmaksas valodas kursu pieejamība uzņēmējas valsts attiecīgajā valodā uzreiz pēc viņu ierašanās šīs dalībvalsts teritorijā; dalībvalstīm būtu jāsekmē bērnu iepriekšējās izglītības atzīšana, lai viņiem būtu pieejama tālāka izglītība Eiropā;

tiesības uz veselības aprūpi un faktiska pienācīgas pamata medicīniskās aprūpes pieejamību; turklāt dalībvalstīm būtu jānodrošina pienācīga medicīniskā un psiholoģiskā aprūpe nepilngadīgajiem, kuri ir cietuši no spīdzināšanas, seksuālas izmantošanas vai citiem vardarbības veidiem; dalībvalstīm arī būtu jānodrošina vajadzības gadījumā īpaša ārstēšana (proti, rehabilitācijas pakalpojumu pieejamība) nepilngadīgajiem, kas cietuši no jebkāda veida ļaunprātīgas izmantošanas, ekspluatācijas vai cietsirdīgas, necilvēcīgas un pazemojošas izturēšanās vai kas cietuši bruņotos konfliktos;

piekļuvi informācijai un plašsaziņas līdzekļu (radio, televīzijas, interneta) izmantošanu savu saziņas vajadzību apmierināšanai;

tiesības uz atpūtu un brīvo laiku, tostarp iesaistīšanos spēlēs un brīvā laika pavadīšanas darbībās;

visu nepavadītu nepilngadīgo tiesības nepārtraukti lietot un attīstīt savu identitāti un vērtības, tostarp savu dzimto valodu;

tiesības paust un piekopt savu reliģiju;

19. atgādina, ka visām procedūrām jābūt pielāgotām nepilngadīgajiem, pienācīgi ņemot vērā bērnu vecumu, brieduma pakāpi un saprašanas līmeni, un tām jāreaģē uz bērnu vajadzībām saskaņā ar Eiropas Padomes Pamatnostādņēm par bērniem draudzīgu tiesu sistēmu, un atzinīgi vērtē Komisijas pasākumus, veicinot šo pamatnostādņu ievērošanu; visās procedūrās jāieklausās nepilngadīgajā un jāņem vērā viņa viedoklis, darot to sadarbībā ar kvalificētām un apmācītām personām, kā — psihologi, sociālie darbinieki un kultūras starpnieki;
20. tzinīgi vērtē uzlabojumus tiesību aktos patvēruma jautājumā un aicina dalībvalstis veikt nepieciešamās likumdošanas un administratīvās reformas, lai efektīvi īstenotu šos noteikumus; tomēr atgādina, ka ES patvēruma un migrācijas politikā trešo valstu nepavadīti nepilngadīgie pirmkārt un galvenokārt ir jāuzskata par bērniem, un tādēļ mudina dalībvalstis pēc iespējas nepiemērot nepavadītiem nepilngadīgajiem paātrinātas procedūras un robežprocedūras; arī atgādina, ka par nepavadīta nepilngadīgā patvēruma pieprasījumu, kas veikts vairāk nekā vienā dalībvalstī, kad neviens ģimenes loceklis neatrodas legāli dalībvalstu teritorijā, atbildīgā dalībvalsts ir tā valsts, kurā nepilngadīgais atrodas pēc tam, kad tur iesniegts pieprasījums, un aicina dalībvalstis ievērot Tiesas nolēmumus; uzsver, ka, ņemot vērā īpašās nepavadītu nepilngadīgo vajadzības, ir ļoti būtiski viņu patvēruma pieteikumus izskatīt prioritārā kārtā, lai iespējami drīzākā laikā varētu pieņemt taisnīgu lēmumu; aicina dalībvalstis attīstīt savas patvēruma sistēmas, lai izveidotu saskaņotu un bērna aspektos jutīgu iestāžu sistēmu, kurā tiek ņemtas vērā nepavadītu nepilngadīgo, jo īpaši cilvēku tirdzniecības upuru, īpašās vajadzības un dažādās grūtības;
21. uzsver, ka jebkurš lēmums par nepavadītiem nepilngadīgajiem ir jāpieņem, pamatojoties uz individuālu novērtējumu un pienācīgi ievērojot bērna intereses;
22. nosoda ļoti nestabilo stāvokli, kurā šie nepilngadīgie pēkšņi nonāk, sasniedzot pilngadību; aicina dalībvalstis apmainīties ar paraugpraksi un paredzēt mehānismus nepilngadīgo pārejai pilngadībā; atzinīgi vērtē Eiropas Padomes darbu šajā jomā un prasa Komisijai iekļaut stratēģiskajās vadlīnijās paraugpraksi par tādu „individualizētu dzīves plānu” izstrādi, kas sagatavoti nepilngadīgajam un kopā ar to;
23. aicina dalībvalstis noteikt katra partnera, jo īpaši valsts un vietējo iestāžu, labklājības dienestu, jauniešu darbinieku, ģimeņu un juridisko pārstāvju, pienākumus, īstenojot un uzraugot dzīves plānus un nodrošinot to koordināciju;
24. stingri uzsver, ka galīgajam mērķim, sākot no nepavadīta nepilngadīgā ierašanās ES teritorijā, jābūt viņam ilgtspējīga risinājuma meklēšanai, ievērojot viņa intereses; atgādina, ka šādas izpētes sākumā vienmēr jāizpēta ģimenes atkalapvienošanas iespējas (ES un ārpus tās), ar noteikumu, kas tas ir bērna interesēs; uzsver, ka principā nepilngadīgajam var lūgt palīdzēt ģimenes locekļu meklēšanā, taču nedrīkst, izskatot pieprasījumu starptautiskajai aizsardzībai, par noteicošu faktoru noteikt pienākumu sadarboties; atgādina, ka gadījumos, kad pastāv nepilngadīgā vai viņa ģimenes locekļu dzīvības apdraudējums, jo īpaši, ja ģimenes locekļi ir palikuši izcelsmes valstī, informācijas apkopošana, apstrāde un nodošana par šīm personām ir jāveic konfidencialā veidā, lai neapdraudētu dzīvību attiecīgajām personām; aicina dalībvalstis un visas to kompetentās iestādes uzlabot sadarbību, jo īpaši — atceļot visus birokrātiskos šķēršļus ģimenes locekļu

atrašana un/ vai ģimenes atkalapvienošanai, un apmainīties ar paraugpraksi; aicina Komisiju uzraudzīt, kā tiek īstenota 2003/86/EK par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanu, jo īpaši tās 10. panta 3. punkts;

25. aicina Komisiju iekļaut stratēģiskajās vadlīnijās uz labu praksi balstītus kopīgus standartus par to, kādi nosacījumi jāizpilda, pirms var nosūtīt atpakaļ nepilngadīgo, veicot to konsekventi, ievērojot bērna intereses vislabākajā veidā un balstoties uz "Salīdzinošu pētījumu par praksi attiecībā uz nepilngadīgo atgriešanu", ko 2011. gadā publicēja Komisija un kurā ir iekļauts kontrolsaraksts un apkopoti labas prakses piemēri; stingri atgādina, ka nedrīkst pieņemt lēmumu par atgriešanu, ja tas nav bērna vislabākajās interesēs vai ja tiek apdraudēta nepilngadīgā dzīvība, fiziska un garīgā veselība un viņa vai viņa ģimenes labklājība, drošība vai pamattiesības, un ka ir jāņem vērā un rūpīgi jānovērtē katra nepilngadīgā (un saistībā ar ģimenes apvienošanu — viņa ģimenes locekļu) individuālie apstākļi; atgādina, ka lēmumu par atgriešanu var pieņemt tikai pēc pārliecināšanās, ka nepilngadīgajam atgriešanās valstī tiks nodrošināti droši, konkrēti un pielāgoti noteikumi, kas ievēro viņa tiesības un ir saistīti ar reintegrācijas pasākumiem atgriešanās valstī; prasa dalībvalstīm nolūkā garantēt bērna drošu atgriešanos izveidot sadarbības un uzraudzības pasākumus ar izcelsmes valstīm un tranzīvalstīm un sadarbībā ar nevalstiskajām, vietējām un starptautiskajām organizācijām un nodrošināt nepilngadīgo aizsardzību un reintegrāciju pēc viņu atgriešanas; norāda, ka šādi pasākumi ir būtisks atgriešanas elements; aicina Komisiju, novērtējot Direktīvas 2008/115/EK īstenošanu, uzsvērt tās ietekmi uz nepavadītiem nepilngadīgajiem, jo īpaši tās 10. panta, 14. panta 1. punkta c) apakšpunkta un 17. panta ietekmi; aicina Eiropas Savienību apņemties uzlabot savus atbildes pasākumus, lai apturētu potenciālos migrācijas veicinātājus, tostarp agrīnas un piespiedu laulības, kaitīgu tradicionālo praksi, piemēram, sieviešu dzimumorgānu kroplošanu, un seksuālo vardarbību visā pasaulē;
26. uzsver, ka nepavadīts nepilngadīgais jāintegrē uzņēmējā valstī saskaņā ar individuālu dzīves plānu, kas izstrādāts nepilngadīgajam un kopā ar to, pilnībā ievērojot viņa etnisko, reliģisko, kultūras un lingvistisko izcelsmi;
27. aicina dalībvalstis ieviest pienākumu publiskām iestādēm veikt pasākumus attiecībā uz nepavadītiem nepilngadīgajiem, kuri tiek iesaistīti ubagošanā; uzskata, ka ir katrā ziņā jānovērš nepilngadīgo izmantošana saistībā ar ubagošanu;
28. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem un Eiropas Padomei.

24.4.2013

ATTĪSTĪBAS KOMITEJAS ATZINUMS

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejai

par stāvokli saistībā ar nepavadītiem nepilngadīgajiem Eiropas Savienībā
(2012/2263(INI))

Atzinumu sagatavoja: *Charles Goerens*

IEROSINĀJUMI

Attīstības komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

1. akcentē to, ka ir svarīgi saskaņoti attīstīt ES imigrācijas, patvēruma un bērnu tiesību politiku attiecībā uz nepilngadīgajiem gan ES, gan trešās valstīs, pienācīgi ņemot vērā tās ietekmi uz jaunattīstības valstīm; atgādina Lisabonas līgumā noteikto pienākumu nodrošināt politikas saskaņotību;
2. atgādina, ka viens no mērķiem, kas ietverts ES Rīcības plānā par nepavadītiem nepilngadīgajiem, ir ES un tās dalībvalstu uzdevums novērst migrācijas pamatcēloņus un risināt nepavadītu nepilngadīgo jautājumu, īstenojot sadarbību attīstības jomā, tādējādi palīdzot veidot drošu vidi, lai bērni varētu pieaugt savā izcelsmes valstī; uzsver nepieciešamību tālāk attīstīt ES politikas virzienu preventīvo aspektu attiecībā uz nepavadītiem nepilngadīgajiem, pievēršot lielāku uzmanību centieniem izskaust nabadzību, veselības un darba politikai, cilvēktiesībām un demokratizācijai, kā arī pēckonflikta atjaunošanas pasākumiem;
3. uzsver, ka pasākumi, kuru mērķis ir cīnīties pret cilvēku tirdzniecību un nepieļaut nelegālo imigrāciju, novēršot tās pamatcēloņus, ir būtisks priekšnoteikums, lai risinātu nepavadītu nepilngadīgo problēmu; uzskata, ka nepavadītu nepilngadīgo aizsardzības pasākumi būtu jāattiecinā arī uz starptautiskās adopcijas procedūrām;
4. atgādina, ka bērni ir jāuzskata par īpaši neaizsargātiem, un uzsver, ka saistībā ar nepavadītiem nepilngadīgajiem, no visiem apsvērumiem svarīgākais ir ievērot bērna interešu prioritātes principu;
5. norāda uz acīmredzamām ES līmeņa aizsardzības nepilnībām gadījumos, kad tiek uzņemti

nepavadīti nepilngadīgie un viņiem tiek sniegta palīdzība; šajā sakarībā atgādina, ka neatkarīgi no nepavadītu nepilngadīgo uzturēšanās ilguma ES par viņu drošību un veselību ir atbildīgas attiecīgās dalībvalstis; uzskata, ka, ņemot to vērā, ES jāturpina: a) nodrošināt lielākus resursus, lai palīdzētu pilnībā īstenot uzlabojumus nesen pieņemtajos ES tiesību aktos un politikas virzienos, tostarp spēcīgāk īstenotu esošo ES Rīcības plānu par nepavadītiem nepilngadīgajiem; b) ieplānot jaunus pasākumus šajā jomā, izstrādājot turpmākas rīcības plānu laikposmam pēc 2014. gada, un c) izstrādāt kopējas un saistošas tiesību normas, pamatojoties uz kopīgu nepavadītu nepilngadīgo definīciju un iekļaujot skaidrus noteikumus, kas aptvertu šo problēmu kopumā, lai novērstu pašreizējās nepilnības un atšķirības starp dalībvalstīm, piemēram, attiecībā uz vecuma novērtējumu, aizbildņu statusu, pakalpojumu pieejamību un ilgtspējīgu risinājumu noteikšanu un īstenošanu;

6. norāda — neatkarīgi no bērna valstspiederības un no tā, vai šī valstspiederība tiek atzīta, dalībvalstij, kurā nepilngadīgais bērns ir nonācis, ir jārikojas kā bērna aizbildnei un jānodrošina maksimāla aizsardzība;
7. pauž nožēlu, ka bērnu aizsardzībai ilgstoši tiek piešķirts pārāk maz finansējuma salīdzinājumā ar citām humanitārajām jomām; mudina visas dalībvalstis iedibināt paraugpraksi, lai nodrošinātu, ka tiek ievērotas nepavadītu nepilngadīgo cilvēktiesības, jo īpaši viņu tiesības uz veselības aprūpi un izglītību saskaņā ar ANO Konvenciju par bērna tiesībām;
8. aicina uzlabot sadarbību starp izcelsmes, tranzīta un galamērķa valstīm saistībā ar tādiem jautājumiem kā ģimenes locekļu meklēšana, pārraudzīta atgriešanās gadījumos, kad bērna ģimenes apstākļu dēļ tas ir iespējams vai vēlams, reintegrācija un piemērotu risinājumu meklēšana, lai virzītos uz vienotu ES pieeju un ieviestu ilgtspējīgus risinājumus; mudina veikt informācijas un labas prakses apmaiņu, kā arī robežapsardzības personāla un dienestu speciālistu apmācību par to, kā iejūtīgi izturēties pret bērniem, kuriem ir traumatiska pieredze; uzskata — lai patiesi stiprinātu nepavadītu nepilngadīgo pamattiesības, ES ir jāveic plašāki pasākumi par tiem, kas paredzēti Komisijas ierosinātajā rīcības plānā; īpaši uzsver nepieciešamību stiprināt likumīgā aizbildņa statusu ES un partnervalstīs un uzskata, ka ir ārkārtīgi svarīgi sadarbībā ar izcelsmes un tranzītvalstīm izstrādāt uzraudzības plānu, lai pārlicinātos par bērna pienācīgu aizsardzību pēc viņa atgriešanās izcelsmes valstī un reintegrācijas tajā;
9. akcentē, ka ir svarīgi rīcības plānā pievērst pienācīgu uzmanību arī nepavadītu nepilngadīgo pilnīgai integrācijai mītnes zemēs;
10. uzsver, ka ES regulārajos dialogos ar partnervalstīm ir jāapspriež tas, kā novērst nedrošas migrācijas nepieciešamību un mazināt tās risku, kā veikt identificēšanu, meklēt ģimenes locekļus, novērtēt ģimenes apstākļus, veicināt atgriešanās un reintegrācijas iespējas, ja tas atbilst nepilngadīgā labākajām interesēm, apkarot cilvēku tirdzniecību un stiprināt bērnu aizsardzības sistēmas, un ka šie jautājumi ir jāiekļauj Eiropas Ārējās darbības dienesta un Komisijas deleģāciju darba programmā;
11. uzskata, ka ir būtiski ieviest saskaņotu ES mēroga metodi informācijas vākšanai, kurā iekļauti gan kvantitatīvi, gan kvalitatīvi dati, stiprinot *FRONTEX* un Eiropola lomu un iesaistot Eiropas Migrācijas tīklu.

KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS

Pieņemšanas datums	23.4.2013
Galīgais balsojums	+: 21 -: 0 0: 2
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Michael Cashman, Ricardo Cortés Lastra, Nirj Deva, Leonidas Donskis, Charles Goerens, Eva Joly, Filip Kaczmarek, Gay Mitchell, Norbert Neuser, Bill Newton Dunn, Andreas Pitsillides, Jean Roatta, Michèle Striffler, Alf Svensson, Keith Taylor, Patrice Tirolien, Ivo Vajgl, Anna Záborská, Iva Zanicchi
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Enrique Guerrero Salom, Cristian Dan Preda, Judith Sargentini, Jan Zahradil

30.5.2013

SIEVIEŠU TIESĪBU UN DZIMUMU LĪDZTIESĪBAS KOMITEJAS ATZINUMS

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejai

par stāvokli saistībā ar nepavadītiem nepilngadīgiem Eiropas Savienībā
(2012/2263(INI))

Atzinumu sagatavoja: *Barbara Matera*

IEROSINĀJUMI

Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

- ņemot vērā ANO 1989. gada Konvenciju par bērna tiesībām,
- ņemot vērā Direktīvu 2011/95/ES par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu¹,
- ņemot vērā ANO 1979. gada Konvenciju par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu (*CEDAW*),
- ņemot vērā ANO Sieviešu diskriminācijas izskaušanas komitejas 1992. gadā pieņemto Vispārējo ieteikumu Nr. 19,
- ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas 1993. gada decembrī pieņemto Deklarāciju par vardarbības pret sievietēm izskaušanu — pirmo starptautiska mēroga cilvēktiesību instrumentu, kas attiecas vienīgi uz vardarbību pret sievietēm,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 20. jūnija Lēmumu Nr. 779/2007/EK, ar ko laikposmam no 2007. gada līdz 2013. gadam kā daļu no Vispārējās programmas „Pamattiesības un tiesiskums” izveido īpašu programmu, lai novērstu un apkarotu vardarbību pret bērniem, jauniešiem un sievietēm un lai aizsargātu cietušos un riska grupas (programma *Daphne III*),

---

¹ OV L 337, 20.12.2011., 9. lpp.

- ņemot vērā Protokolu par cilvēku, it īpaši sieviešu un bērnu, tirdzniecības novēršanu, apkarošanu un sodīšanu, kas papildina Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju pret starptautisko organizēto noziedzību,
- 1. aicina Komisiju, dalībvalstis, Eiropas Dzimumu līdztiesības institūtu (*EIGE*) un starptautiskās un nevalstiskās organizācijas pielikt papildu pūles, apkopojot, pārraugot un kopīgi izmantojot precīzus pēc dzimuma iedalītus datus, lai iegūtu vispusīgu pārskatu par nepavadītu nepilngadīgo skaitu, jo īpaši jaunu meiteņu skaitu, un noskaidrotu šīs grupas īpašās vajadzības ar mērķi sniegt viņām atbalstu un īstenot konkrētus pasākumus, lai risinātu šos jautājumus un apmainītos ar paraugpraksi situācijas uzlabošanai;
- 2. aicina dalībvalstis garantēt nepavadītu meiteņu tiesības saņemt pienācīgu administratīvu aizbildnību un nepieļaut viņu nelegālu statusu, lai tiktu aizsargātas bērnu tiesības; uzsver, ka meitenes var kļūt par mātēm un dalībvalstīm arī pret viņu bērniem ir jānodrošina pienācīga attieksme un pilnīga juridiska aizsardzība;
- 3. prasa, lai dalībvalstis ievērotu vecuma pārbaužu procedūru attiecībā uz nepavadītiem nepilngadīgajiem un pēc intervijas ar sociālajiem dienestiem ievadītu viņu datus un saglabātu tos viņu lietā visu laiku, kamēr nepilngadīgie paliek attiecīgajā valstī, gaidot apvienošanās ar savu ģimeni, ja tas ir iespējams un vēlams, vai līdz laikam, kad nepilngadīgie sasniedz pilngadību;
- 4. norāda, ka nepavadīti nepilngadīgie, īpaši meitenes, ir pakļautas divkārtšām problēmām un grūtībām salīdzinājumā ar citiem nepilngadīgajiem; konstatē, ka viņas ir vēl neaizsargātākas, jo viņu vajadzības atbilst citu nepilngadīgo vajadzībām un vienlaikus ir tādas pašas kā citiem bēgļiem, kuriem ir līdzīga pieredze;
- 5. atgādina par dažādajiem iemesliem un veidiem, kāpēc un kā nepavadīti nepilngadīgie ierodas dalībvalstīs; atgādina vispārzināmo patiesību, ka cilvēku tirdzniecībai ir raksturīgs dzimuma aspekts un ka meitenes bieži tiek tirgotas seksuālai ekspluatācijai un izmantošanai, kriminālai izmantošanai, ekonomiskai izmantošanai (piemēram, piespiedu orgānu nodošanai), mūsdienu verdzībai, nelegālam bērnu darbam, ubagošanai vai bērnu pornogrāfijai, bet visbiežākais nolūks ir seksuāla ekspluatācija; aicina dalībvalstis atzīt šo meiteņu tiesības saņemt aizsardzību un uzturēšanās atļaujas, ja viņas vēlas palikt galamērķa valstī; aicina, lai jebkuros palīdzības un atbalsta pasākumos nepilngadīgajiem tiktu ņemts vērā dzimuma aspekts;
- 6. norāda, ka pirmais uzdevums ir pārvarēt nepavadīto meiteņu nepamanāmību; uzsver, ka šī nepamanāmība lielā mērā ir saistīta ar sociālo atstumtību un pastiprina to, šādas atstumtības risku un neaizsargātību, ar ko saskaras šīs meitenes, kuras ir trīskārši diskriminācijas upuri sava juridiski nelegālā statusa, nepilngadības un dzimuma dēļ;
- 7. uzsver, cik liela nozīme ir pasākumiem cilvēku tirdzniecības grupējumu iznīcināšanai, jo īpaši to, kas ir iesaistīti nepavadītu nepilngadīgo tirdzniecībā un nepilngadīgo seksuālā izmantošanā, kā arī tādas programmas izveidei, lai sniegtu upuriem palīdzību un atbalstu;
- 8. aicina dalībvalstis ievērot izstrādātās uzraudzības procedūras izraugoties padomdevējus, kuriem meiteņu gadījumā ir vēlams būt sieviešu dzimuma, lai nodrošinātu visiem nepilngadīgajiem palīdzību un norādījumus viņu tiesību izmantošanā;

9. aicina dalībvalstis, asociācijas un NVO izmantot programmas *Daphne III* turpinājumu, kuras mērķis ir novērst un apkarot vardarbību pret bērniem, jauniešiem un sievietēm; aicina tās izstrādāt īpašas programmas, lai izskaustu vardarbību un diskrimināciju, kas vērsta pret nepavadītām meitenēm;
10. norāda, ka ar dzimumu saistīta vardarbība un kļūšana par cilvēku tirdzniecības upuri var būt atbilstīga lūgumam par patvēruma piešķiršanu, bezmaksas juridiskām konsultācijām un pārstāvību kriminālizmeklēšanas un tiesas procesa laikā;
11. aicina dalībvalstis nodrošināt, ka nepavadītām meitenēm sniegtie pakalpojumi pamatojas uz iepriekšēju novērtējumu par katras meitenes atšķirīgo situāciju un apstākļiem, tostarp izcelsmes vietu, ģimenes stratēģiju, personisko kontaktu tīklu un attiecībām, migrācijas ceļu, situāciju darba tirgū, pienākumiem ģimenē un sociālo pakalpojumu pieejamību uzņēmējā valstī; uzsver, ka ar šiem datiem dalībvalstīm un aizbildnības dienestiem būtu jāspēj izstrādāt attiecīgo meiteņu profilu un ieviest specifisku politiku; uzsver, ka jāapsver konkrēti profili nepavadītām meitenēm no Subsahāras valstīm, kuras ir seksuālas vardarbības (izvarošanas, piespiedu grūtniecības, vardarbības) upuri, nepavadītām meitenēm no Austrumeiropas, kuras ir cilvēku tirdzniecības upuri seksuālai izmantošanai, romu meitenēm, kuras tiek sūtītas ubagot vai iesaistītas mazāk smagu noziegumu izdarīšanā, vai meitenēm, kuras ir migrējušas, lai tiktos ar saviem nepazīstamiem radniekiem;
12. aicina Komisiju apkopot dalībvalstu uzņemšanas un iekļaušanas pasākumu paraugpraksi, lai nodrošinātu nepavadītām meitenēm pienācīgu aprūpi un palīdzību; aicina dalībvalstis garantēt veselības aprūpes pieejamību visiem bērniem, nepieļaujot diskrimināciju, neatkarīgi no šo bērnu juridiskā vai cita statusa, un iekļaut obligātu profesionālu mutisko tulkošanu un starpkultūru starpniecības atbalstu; uzsver, ka īpaši meitenēm, bet — arī zēniem, cik vien iespējams, ir jānodrošina tā paša dzimuma ārsti, ja viņi tam dod priekšroku; uzsver, ka īpaša uzmanība ir jāvelta patvērumu meklējošu, no ģimenes atšķirtu bērnu emocionālajām problēmām un garīgajai veselībai; aicina dalībvalstis izstrādāt konkrētas veselības un fizioloģijas programmas nepavadītām meitenēm, kuras ir cietušas no sieviešu dzimumorgānu kropļošanas vai jebkuras citas seksuālas vardarbības;
13. aicina dalībvalstis nodrošināt meiteņu tiesības uz izglītību un novērst viņu divkāršu stigmatizāciju;
14. uzsver ārvalstnieku aizturēšanas centru apstākļu un noteikumu atšķirības starp dalībvalstīm un aicina Komisiju un dalībvalstis ievērot pamata cilvēktiesības šajā jomā; aicina dalībvalstis nodrošināt, ka sievietes apcietinājumā var uzturēties atsevišķās kamerās bez vīriešiem, lai nodrošinātu viņām pienācīgu privātuma līmeni, ja vien šie vīrieši nav ģimenes locekļi;
15. norāda, ka iestādes ES bieži attiecas pret nepavadītiem nepilngadīgajiem kā pret likumpārkāpējiem, kuri nav ievērojuši imigrācijas likumus, nevis kā pret personām, kurām piemīt tiesības vecuma un īpašu apstākļu dēļ;
16. aicina dalībvalstis garantēt pienācīgu cilvēku pārraudzību, nodrošinot pietiekamu skaitu sieviešu dzimuma darbinieku, tostarp tulces patvēruma vietās, lai izveidotu vidi, kurā būtu ņemts vērā dzimuma aspekts, kā arī lai sniegtu jaunām meitenēm sociālu, psiholoģisku un

medicīnisku atbalstu; uzsver, ka personāls ir regulāri jāapmāca un tam jāsaņem pastāvīgi atjaunināta informācija par visiem tiesību aktiem, kas attiecas uz nepilngadīgajiem;

17. aicina dalībvalstis izvēlēties audzinātājus, padomdevējus un palīgus pēc to dzimuma, pamatojoties uz pieņēmu, ka nepilngadīgo meiteņu saziņa par konkrētiem jautājumiem būs labāka ar darbiniecēm;
18. aicina dalībvalstis ieviest obligātas mācības, kurās būtu ņemts vērā dzimuma aspekts, personālam, kas uzņem nepavadītus nepilngadīgos patvēruma vietās, kā arī intervētājiem, lēmumu pieņēmējiem un nepavadītu nepilngadīgo likumīgajiem pārstāvjiem un nodrošināt, ka dalībvalstu policija un tiesu iestādes regulāri piedalās mācībās, kurās ņemts vērā dzimumu aspekts;
19. aicina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt un īstenot īpašus pasākumus nepilngadīgajām grūtniecēm vai nepilngadīgajiem ar maziem bērniem, tostarp psiholoģisko un medicīnisko atbalstu un dienas aprūpes iestādes; aicina arī pielāgot patvēruma vietas viņu īpašajām vajadzībām gan pirms, gan pēc grūtniecības;
20. aicina Komisiju sadarbībā ar *EIGE*, pamatojoties uz pašreizējo paraugpraksi, ierosināt saskaņotus obligātos standartus dzimuma aspekta ievērošanai nākamajā rīcības plānā attiecībā uz nepavadītajiem nepilngadīgajiem;
21. aicina dalībvalstis izstrādāt brošūras vairākās valodās par dzimuma un bērnu aspektu, lai informētu nepilngadīgos par viņu tiesībām un pienākumiem, iesniedzot patvēruma pieteikumu, attiecībā uz dažādiem ar dzimumu saistītiem vajāšanas veidiem, kuri tiek atzīti par pamatojumu patvēruma sniegšanai;
22. aicina dalībvalstis apsvērt prioritātes piešķiršanu tiem patvēruma pieteikumiem, kas saistīti ar dzimuma aspektu, lai sniegtu aizsardzību meitenēm, kas nāk no trešām valstīm, kurās ir īpaši nestabila politiskā situācija un kurās meitenes tiek diskriminētas un cieš no dažādiem vardarbības veidiem, piemēram, piespiedu laulībām, seksuālās vardarbības un sieviešu dzimumorgānu kropļošanas;
23. norāda, ka nevienu valsti nevar uzskatīt par drošu attiecībā uz vajāšanu dzimuma dēļ, un aicina dalībvalstis ņemt to vērā;
24. aicina Komisiju veltīt īpašu uzmanību to nepavadīto meiteņu stāvoklim, kas nāk no Ziemeļāfrikas valstīm; norāda, ka Dienvideiropas dalībvalstis Arābu pavasara notikumu rezultātā piedzīvo ievērojamu bēgļu pieplūdumu un tāpēc tām jāsaņem nepieciešamais atbalsts no ES, lai pienācīgi atrisinātu šo situāciju;
25. aicina Komisiju ieviest preventīvus pasākumus potenciāli neaizsargātām grupām paplašināšanas palīdzības ietvaros, finansējot aizsardzības programmas, kas ir paredzētas nepavadītiem bērniem, kuri ir upuri, kā arī to risku novēršanai, ar kuriem viņi saskaras.

KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS

Pieņemšanas datums	29.5.2013
Galīgais balsojums	+: 25 -: 0 0: 5
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Regina Bastos, Edit Bauer, Marije Cornelissen, Edite Estrela, Iratxe García Pérez, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Barbara Matera, Elisabeth Morin-Chartier, Krisztina Morvai, Norica Nicolai, Siiri Oviir, Antonyia Parvanova, Joanna Senyszyn, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Marc Tarabella, Marina Yannakoudakis, Anna Záborská
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Roberta Angelilli, Anne Delvaux, Rosa Estaràs Ferragut, Mariya Gabriel, Nicole Kiil-Nielsen, Katarína Neveďalová, Chrysoula Paliadeli, Antigoni Papadopoulou, Angelika Werthmann
Aizstājēji (187. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Martina Anderson

KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS

Pieņemšanas datums	19.6.2013
Galīgais balsojums	+: 48 -: 4 0: 0
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Jan Philipp Albrecht, Edit Bauer, Rita Borsellino, Emine Bozkurt, Arkadiusz Tomasz Bratkowski, Salvatore Caronna, Philip Claey, Carlos Coelho, Ioan Enciu, Tanja Fajon, H�el�ene Flautre, Kinga G�al, Kinga G�oncz, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, �agnes Hankiss, Salvatore Iacolino, Sophia in 't Veld, L�ivia J�ar�oka, Teresa Jim�enez-Becerril Barrio, Timothy Kirkhope, Juan Fernando L�opez Aguilar, Baroness Sarah Ludford, Svetoslav Hristov Malinov, V�eronique Mathieu Houillon, Anthea McIntyre, Nuno Melo, Roberta Metsola, Antigoni Papadopoulou, Georgios Papanikolaou, Jacek Protasiewicz, Carmen Romero L�opez, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Csaba S�ogor, Renate Sommer, Rui Tavares, Nils Torvalds, Kyriacos Triantaphyllides, Axel Voss, Renate Weber, Josef Weidenholzer, Tatjana �danoka, Auke Zijlstra
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Elena Oana Antonescu, Anna Maria Corazza Bildt, Dimitrios Droutsas, Monika Hohlmeier, Jan Mulder
Aizstājēji (187. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	J�urgen Creutzmann, Jelko Kacin, Olle Ludvigsson